

בבא בתרא קלג-ב

עניין: לא תיהוי בי עבורי אחנסתא

רא"ם בראשית כד, י

אבל יש לתמוה איך עשה זה אברהם והלא קיים כל התורה כלה ואפילו עירובי תבשילין כדאיתא ביומא⁵³, ואם כן איך העביר הנחלה מישמעאל ובני קטורה ונתנה ליצחק והא אמרינן בפרק נערה שנתפתתה⁵⁴ "שינא לא תהוי בי עבורי אחנסתא אפילו מברא בישא לברא טבא". ושמא יש לומר, שאני הכא דכתיב⁵⁵: "כי ביצחק יקרא לך זרע".

באר שבע סנהדרין צא.

ולבני הפילנשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות כו'. הקשה הרב המזרחי היאך עשה זה אברהם, והלא קיים כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין כדאיתא ביומא בפרק אמר להם הממונה (כה, ב), וא"כ איך העביר הנחלה מישמעאל ובני קטורה ונתנה ליצחק, והא אמרינן בפרק נערה שנתפתתה (כתובות נג, א, ובב"ב קלג, ב) שינא לא תהוי בי עבורי אחנסתא אפילו מברא בישא לברא טבא. ותיירץ שאני הכא דכתיב (בראשית כא, יב) כי ביצחק יקרא לך זרע. וקשה לי על דבריו, התיינה ישמעאל שעליו השיב הקב"ה לאברהם כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך זרע, כלומר והדין עמה במה שאמרה (פסוק י) כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק, אבל שאר בני קטורה מאי איכא למימר, שהרי שרה לא אמרה כן אלא על ישמעאל בשביל שראתה אותו מצחק, פירוש עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים כמו שדרשו רז"ל (רש"י שם מב"ר נג, יא), ועדיין לא נולדו שאר בני קטורה:

בית האוצר מערכת א-ב אות ג'

הנה מלאמי עוד כס' מגיד מירס' להב"י פ' מעות ומסעי שכ' וז"ל ובתר הכי כתי' חלוקת ח"י ונחלת כטח ללפחד דחא דנחלאות דחא עמיקא וכ"ש נחלת ח"י דלא לחסא אמר לא מיהוי בעבורי אחנסתא דחילו בלוח פשעא דא קי"ל אין לי לדיין אלא מה שעיני רואות וכיון דהאי עבא והאי בישא מוטב לוטות לעבא מלבישא אלא ודאי האי דחא דנחלה מאב לבן דחא עמיקא עב"ל ונראה דס"ל דהאי דלא ידיע מאי זרעא נפק מיני' אינו עיקר העצם רק שבעל ענין הנחלה אין ראוי שתעבר מאב לבן ואילס עב"ל י"ל דלא שייך זה בבן מומר ומה גס אחרי שגראה מדכרו ד"ש לדבר טעם ע"ד הסוד וא"כ יוכל להיות דעצם אשר נדבר ע"ד הסוד לא שייך כלל באברהם וישמעאל ונאמי רק להעיר:

חנם סופר כתובות נג.

לא תיהוי בעבורי אחנסתא. ש מ ע ת י מ א צ א מ א ר י ז"ל שזכ פירוש הפסוק פר' וירא (בראשית כ"א י"א-י"ב) וירע הדבר מאוד צעיני אברהם על אודות בנו ויאמר חלקים אל אברהם אל ירע צעיניך על הכתר ועל חמתך כל אשר תאמר חלקי שרש שמע בקולה, ופירש"י בקול נבואתה ורש"י ק שלח ע"ש. ומכ ענין רוח הקודש ונבואה לבא. ועוד מ"ע הרע לאברהם וכי היה רוצה להחזיק בבן מלחק ע"ז וג"ע ושופך דם. ועוד מה לו להאריך על אודות בנו וכי די באמרו וירע הדבר צעיני אברהם וכו' לא. ולפי ה"ל דודאי לא הרע לו לשלוח ישמעאל על שכיח מלחק, אך הרע לו על אודות בנו דייקא, בנו של ישמעאל, דדילמא נפיק מיני' צנין דמעלי וכו' בעבורי אחנסתא מברא בישא לברא טבא, ואמר לו הקב"ה אל ירע צעיניך כי כל אשר תאמר חלקי שרש שמע בקול רש"י שסכתה צרה"ק דלא נפקי מיני' צנין דמעלי לעולם, דכתיב דודאי גוה צודאי שרי לעבורי אחנסתא,

דפ"ח"ק"ב.